

Pfv.V.20.136/2015/7.

A Kúria a dr. Dallos Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszéken 4.P.26.062/2010. szám alatt folyamatban volt, és a Fővárosi Ítéltábla 19.Pf.20.431/2014/5. számú ítéletével befejezett perében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 500.000 (Ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2005. június 08-án a ... és kapcsolódó létesítményei megvalósításával összefüggő tájékoztatási és PR feladatok ellátása érdekében ajánlati felhívást tett közzé nyílt közbeszerzési eljárás megindítására. Az elvégzendő feladatokra az ajánlati felhívásban műszaki leírást adott, a megkötendő szerződés időtartamát 68 hónapban, a szolgáltatás legmagasabb nettó értékét pedig 1.732.000 Euróban határozta meg. Az érték két részből állt: egyrészt a vállalkozó díjából, amely a vállalkozó, vagy a szerződésben megnevezett alvállalkozó által alkalmazott szakértő díját, a vállalkozó általános rezsiköltségét, a szakértők utazási és kommunikációs költségeit, valamint a titkársági és egyéb háttérfeladatok költségeit tartalmazta; másrészt a vállalkozónak az igazoltan felmerült külön számlával igazolt dologi kiadásainak megtérítésére szolgáló PR tevékenység költségéből, amelynek kerete 1.126.000 Euró volt.

Az ajánlattételi határidőben két-két társaság nyújtott be közös ajánlattevőként érvényes ajánlatot. Egyrészt a ... Kft. - ... Kft., másrészt a felperes és a ... Kft.. Az alperes a bírálatot követően a ... Kft. - ... Kft. közös ajánlatát hirdette ki nyertesnek.

A felperes az alperes döntésével szemben jogorvoslati kérelmet

nyújtott be a Közbeszerzések Tanácsa Közbeszerzési Döntőbizottságához. A döntőbizottság a kérelemnek részben helyt adva megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) 8. § (1) bekezdését és 90. § (1) bekezdését, ezért az ajánlatkérőt 1.000.000 forint bírsággal sújtotta. Ezt meghaladóan a jogorvoslati kérelmet elutasította. A határozat indokolása szerint a bíráló bizottság szavazati joggal rendelkező tagjai közül egyik tag sem rendelkezett a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelemmel, az ajánlatokat pedig az ajánlati felhívásban foglaltaktól eltérően pontozták. Ezek a jogszabálysértések azonban a döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatok sorrendjének, a nyertes személyének megállapítását nem befolyásolták.

A döntőbizottság határozatával szemben mindkét fél bírósághoz fordult. A Fővárosi Bíróság ... számú ítéletével a jelen per alperese keresetét elutasította, a felperes keresete alapján pedig részben megváltoztatta a döntőbizottság határozatának indokolását, és megállapította, hogy az ajánlatok jogsértő értékelése az értékelés végeredményét, a nyertes személyének kiválasztását is befolyásolta. A Fővárosi Ítéltábla ... számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a Kúria pedig a ... számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az ... Kft. 2011. május 09-én a felperesre engedményezte az alperessel szembeni, a közbeszerzési eljárás szabályainak megsértéséből eredő követelését.

A felperes módosított keresetében 877.318 Euró vagyoni és 100.000 Euró nem vagyoni kártérítés és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest 685.559 Euró és annak 2008. november 12-től 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott irányadó kamatláb 7 %-kal növelt mértékű, 2013. július 01. napjától a kifizetés napjáig pedig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott referencia kamatláb 8 %-kal növelt késedelmi kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta akként, hogy a késedelmi kamat mértéke 2008. november 12. és 2013. június 30. között a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összege. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint a ... határozata és az előzményi perben született ítéletek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes az eljárás eredményére kihatóan megszegte a közbeszerzési eljárás szabályait; jogszerű eljárás esetén a felperessel és partnerével kellett volna a szennyvíztisztító-telep és létesítményei megvalósításához kapcsolódó tájékoztatási és PR feladatok ellátására szerződést kötnie. A felperes ezért megalapozottan tartott igényt az alperes jogellenes magatartásából eredő kára megtérítésére. A vagyoni kár mértéke a beszerzett aggálytalan szakértői vélemény alapján 685.559 Eurót tett ki, így az alperes kártérítés címén ezt az összeget köteles a felperes részére megfizetni. Nem vagyoni kártérítés iránti igényét viszont a felperes megfelelően nem bizonyította, a bíróság ezért e vonatkozásban a keresetet elutasította.

A jogerős ítéletnek az őt marasztaló rendelkezésével szemben - annak hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és a kereset elutasítása, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt - az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Kbt. 90. § (1) bekezdését, 92. §-át és 99. § (1) bekezdését, a 14/2004. (VIII.13.) TNM-GKM-FMM-FVM-PM együttes rendelet 38. §-át, valamint Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 301/A. §-át és 344. §-át.

Érvelése szerint a bíróság tévesen kötelezte kártérítés fizetésére, mivel a közbeszerzési eljárás lefolytatása során és azt követően is egyaránt az adott helyzetben általában elvárható módon járt el, vagyis a felperes kára nem neki felróhatóan következett be. Kiemelte e vonatkozásban, hogy miután a ... nem semmisítette meg a döntést, az eljárás eredményét, nem volt más lehetősége, mint hogy a nyertesnek kihirdetett ajánlattevővel kösse meg a szerződést.

Nem állapítható meg szerinte az esetleges mulasztása és a felperes kára közötti okozati összefüggés fennállása sem. A pályáztatás szabályainak a kiíró részéről való megsértése ugyanis az álláspontja szerint nem alapozza meg a pályázónak a szerződés megkötésének elmaradásából származó, várható üzleti haszon elvesztése miatti kártérítési igényét. A pályázó csupán a pályázat benyújtásával és a pályázaton való részvételével kapcsolatos költségei megtérítésére tarthat igényt. Utalt ebben a körben a Legfelsőbb Bíróság EBH 2005.1220. számú elvi határozatára.

Arra is hivatkozott, hogy a bíráló bizottság összetételének meghatározása, elnökének és titkárának kijelölése nem az ő, hanem a ... feladata volt. Ő maga mindösszesen egy szavazó és egy megfigyelő tagot delegált a bíráló bizottságba. Az ajánlati

felhívást és dokumentációt ugyancsak a minisztérium fejlesztési igazgatóságának kellett jóváhagynia és a szerződéskötéshez is az ő előzetes ellenjegyzése volt szükséges. Mindezekre tekintettel a véleménye szerint a bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy rajta kívül ki hatott még közre a kár bekövetkeztében és a károkozókat közrehatásuk arányában kellett volna marasztalni. Megjegyezte, hogy a bíróságnak a ... közrehatását is vizsgálnia kellett volna, a döntőbizottság téves döntése indította el ugyanis, vagy legalábbis jelentős mértékben közrehatott annak az okfolyamatnak a megindításában, amelynek eredményeként a kár bekövetkezett.

Állította továbbá, hogy a felperes maga is közrehatott a kár bekövetkezésében, a bíróságtól ugyanis nem kérte a ... határozata végrehajtásának felfüggesztését, illetve a szerződéskötés megtiltását.

Kifejtette azt is, hogy a megítélése szerint a felperes a kárát sem bizonyította. A beszerzett szakértői vélemény ugyanis szerinte megalapozatlan, homályos, önmagával és az egyéb bizonyított tényekkel ellentmondásban áll, a kár összegének bizonyítására nem alkalmas. Megjegyezte, hogy a szakértő kirendelésére a tiltakozása ellenére került sor, nem volt lehetősége a beszerzett szakvéleménnyel kapcsolatos aggályainak tisztázására, elmaradt a szakértő szóbeli meghallgatásán az általa írásban átadott kérdések megválaszolása és a bíróság megalapozatlanul figyelmen kívül hagyta a szakvélemény kiegészítése, illetve új szakértő kirendelése iránti indítványát is. Álláspontja szerint az igazságügyi szakértő tévesen határozta meg a nyereségalap összegét és a költségeket, valamint az elmaradt nyereség százalékos mértékét és összegét.

Kiemelte, hogy a kár mértékének megállapítása során az ajánlati felhívás és a közbeszerzési dokumentáció előírásaiból kellett volna kiindulni, a közbeszerzési dokumentáció pedig egyértelműen megfogalmazta azt a szabályt, hogy a nyertes ajánlattevő a szakértőinek munkáját legfeljebb a PR költségvetés részét nem képező ajánlott díj, azaz a felperes által megajánlott 520.000 Euró terhére számolhatja el. A nyereség képzésére alkalmas árbevételként ezért a teljes ajánlati árat az igazságügyi szakértő, illetve a bíróság jogszerűen nem vehette volna figyelembe, a felperes a megnevezett szakértők szakértői tevékenységét és az azokhoz kapcsolódó költségeket nem számolhatta volna el a PR költségvetés terhére.

Végül kifejtette, hogy a késedelmi kamat mértékének meghatározása során szerinte nem a Ptk. 301/A. §-át, hanem a Ptk. 301. §-át kellett volna alapul venni.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében jogszabálysértés miatt kerülhet sor. Ennek megfelelően a felülvizsgálati kérelemben a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, valamint elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

A felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékei tehát a következők: a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat megjelölése, a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, a kérelem indokainak előadása.

A felülvizsgálat alapjául szolgáló jogszabálysértés anyagi és eljárási jogszabálysértés egyaránt lehet, az eljárási szabályok megsértése azonban a Pp. 275. § (3) és (4) bekezdése értelmében csak akkor adhat alapot a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha lényegesen kihatott az ügy érdemi elbírálására. Ennek megfelelően a felülvizsgálati kérelem előterjesztője kérelmében a jogszabálysértés megjelölése körében arra hivatkozhat, hogy valamely, az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabály megsértésére került sor, illetőleg a döntés meghozatala során nem a megfelelő anyagi jogi szabályt alkalmazták, vagy az egyébként irányadó jogszabályt tévesen értelmezték.

A felülvizsgálat alapját képező jogszabálysértést a felülvizsgálati kérelemben egyrészt megfelelően szövegesen elő kell adni, másrészt konkrétan meg kell jelölni a megsértett jogszabályhelyet. A jogszabálysértés megjelölése a per során korábban előterjesztett beadványokra történő utalással nem teljesíthető; az ilyen hivatkozások érdemben nem vizsgálhatók (BH 1995.99.). Ha a felülvizsgálati kérelemben a jogszabálysértés tényére történő szöveges hivatkozás és a megsértett jogszabályhely megjelölése nem áll összhangban egymással, mivel a jogszabályhely megjelölése téves, ez a körülmény a kérelem érdemi elbírálását a Pp. 272. § (3) bekezdése értelmében nem zárja ki; ilyenkor a jogerős ítélet felülvizsgálata során a jogszabálysértés szöveges megjelölését kell alapul venni. Ha viszont akár a konkrét jogszabályhely megjelölése, akár a jogszabálysértés szöveges előadása hiányzik, a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el (BH 2005.290., BH 2011.259.).

Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának

rendelkeznie kell a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel. A felülvizsgálati kérelem előterjesztőjének tehát mindegyik, a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára vonatkozó hivatkozása esetében konkrétan meg kell jelölnie az álláspontja szerint megsértett jogszabályhelyet, szövegesen elő kell adnia a jogszabálysértést, és a jogszabálysértésre történő hivatkozás alapvető indokait is. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében több okból hivatkozott a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára, e hivatkozásai közül azonban az okozati összefüggés bizonyítottságának hiánya, a felperes közrehatása, a ... a kár bekövetkeztében való közrehatása, a szakértő személye elleni tiltakozás, a szakvélemény hiányosságai kiküszöbölésének elmaradása és e vonatkozásban a további bizonyítási indítványai teljesítésének mellőzése, valamint az elmaradt nyereség százalékos mértékének és összegének meghatározásával kapcsolatos kifogások esetében nem jelölte meg konkrétan a szerinte megsértett jogszabályhelyet.

A felülvizsgálati kérelem e hivatkozásainak érdemi vizsgálatára és elbírálására ezért nem kerülhetett sor; a Kúria érdemben kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyéb okokból jogszabálysértő-e.

Az így elbírált felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.

A ... határozatának felülvizsgálata iránt indult eljárásban a bíróság jogerős ítéletében egyértelműen megállapította, hogy a perbeli közbeszerzési eljárás során az ajánlatokat az eljárás végeredményére is kihatóan, jogsértően értékelték. Az alperesnek ebből következően - miután sem az eljárás eredménytelenné nyilvánításának (Kbt 92. §), sem a szerződéskötési kötelezettség alóli mentesülésnek (Kbt 99. § (3) bekezdés) feltételei nem álltak fenn, az ajánlati felhívásban meghatározott feladatok ellátására törvényes eljárás esetén nem a ... Kft-vel és a ... Kft-vel, hanem a felperessel és partnerével kellett volna szerződést kötnie.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a jogszabálysértés, a károkozás elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem vitásan ugyanis ő maga is szakértelemmel nem rendelkező tagot jelölt a bírálóbizottságba, vétlensége tehát nem állapítható meg.

Nem mentesülhet az alperes a felperessel szembeni kártérítési felelősség alól arra hivatkozással sem, hogy rajta kívül mások magatartása is szerepet játszott a kár bekövetkezésében. Abban az esetben ugyanis, ha többen közösen okoznak kárt, felelősségük a Ptk. 344. § (1) bekezdése értelmében a károsulttal szemben egyetemleges. A bíróság a Ptk. 344. § (3) bekezdés a) vagy b) pontjaiban meghatározott feltételek fennállása esetén kétségek nélkül mellőzheti az egyetemleges felelősség megállapítását, és a károkozókat közrehatásuk arányában is marasztalhatja. A közrehatás mértékének vizsgálatára azonban a bíróság nem köteles, erre csupán - e jogszabályi rendelkezés értelmében - lehetősége van. Azzal ezért, hogy a perbeli esetben más személyek közrehatását a bíróság nem vizsgálta, nem követett el jogszabálysértést.

A kár mértékének, a felperest megillető kártérítés összegének tisztázása érdekében szükséges bizonyítási eljárást pedig a bíróság maradéktalanul lefolytatta, és a beszerzett szakértői vélemény alapján jogszabálysértés nélkül hozta meg döntését. A szakértő a felmerült szakkérdéseket megfelelően megválaszolta, és szakmai megállapításait a szükséges részletességgel megindokolta. A szakértői véleményben foglaltak aggályossá tételére vagy cáfolatára alkalmas bizonyítékok a per során nem keletkeztek, így a szakvélemény - a jogerős ítélet indokolásában helyesen kifejtetteknek megfelelően - az érdemi döntés alapjául szolgálhatott.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a nyereségalap összegére és a figyelembe vehető költségekre vonatkozó szakértői megállapításokkal kapcsolatban kizárólag a Kbt. 99. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott. Ennek az ajánlati felhívás, illetőleg az ajánlat tartalmának megfelelő szerződéskötési kötelezettséget előíró szabálynak a megsértése azonban a per adatai alapján nem állapítható meg.

A Ptk. 360. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel helytállóan határozta meg a másodfokú bíróság a kártérítés összege után fizetendő késedelmi kamat mértékét is.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és az alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére kötelezte.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2015. május 07.

*Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró*